

Lange Afstand Wandeling

Op zaterdag 21 april 2018 is onder zomerse temperaturen de Lange Afstand Wandeling in het kader van het jubileumjaar gewandeld. Deze wandeling bestond uit een gedeelte van het Brabants Vennenpad waar op sommige routes werd afgeweken van de originele routebeschrijving.

Brabants Vennenpad

Het Brabants Vennenpad is een streekpad (SP5) met een lengte van 233 kilometer in een wijde cirkel rond Eindhoven. Het pad is in twee richtingen gemarkeerd met de bij streekpaden gebruikelijke geel-rode tekens.

De door ons gewandelde routes werden met de klok mee gewandeld (route 12, 11 en 10).

Het vertrek, om 7 uur in Luyksgestel, naar Soerendonk liep enige vertraging op omdat de Very Important Bus pas kon vertrekken na gewacht te hebben op een Very Important Person uit, zoals hij het zelf zegt, Valkeswirt.

In Soerendonk aangekomen zijn wij gelijk begonnen met het wandelen van route 12 van SP 5: **Strijp- Achelse Kluis**.

De bebouwde kom van Soerendonk werd al snel achter ons gelaten en via de natuurgebieden Kranenveld, Langbosch en de Gastelsche Heide kwamen we langs twee "grenspalen".

De paal aan de Kattenput

Een belangrijk grenspunt van voor 1440. Op deze plek aan de zogenaamde Kattenput (Heksenput) staat sinds 1844 ook de Landsgrenspaal 176. Het proces-verbaal uit 1763 over het plaatsen van de stenen paal geeft aan dat men hier toen nog een grote keisteen aantroef. De Landsgrenspaal werd tijdens de ruilverkavelingen in 1955 abusievelijk een drietal meter verzet en op 18 juni 1979 pas weer teruggezet. Het einde van een onenigheid met België. Op de gietijzeren Landgrenspalen staat 1843, maar ze werden pas in 1844 geplaatst. Na deze toch wel bijzondere bezienswaardigheid zijn we verder gewandeld via het natuurreservaat Groote Heide.

Groote Heide

Op de Groote Heide ten zuiden van Soerendonk werden tot een eeuw geleden valken gevangen en afgericht voor de jacht. Tot de heer van kasteel Heeze, Baron van Tuyll van Serooskerken deze woeste gronden aan Staatsbosbeheer verkocht. De bebossing

werd ingevoerd waardoor het nu een onbegrensd wandelgebied is.

De Groote Heide achter ons gelaten arriveerden we na 8 kilometer bij de eerste rustpost de Achelse Kluis. Hier werden we door de vrijwilligers van de verzorging, voorzien van koffie-thee-frisdank-flesje water en dit alles met een koekje(s). We werden gastvrij ontvangen door de "paters van de abdij Sint Benedictus" en mochten gebruik maken van de sanitaire voorzieningen en de overdekte rustplaats.

Klooster Achelse Kluis

Vlak tegen de grens, net aan de Spaanse kant, werd in 1648 een houten kapel gebouwd voor katholieken in het aanpalende Staats Brabant opdat deze zich aan de 'kneveling der protestanten' konden onttrekken. Nadat er in 1665 Aarlenaars een rooms-katholieke schuilkerk was ingericht, verslaptte de belangstelling voor de grenskapel. Augustijner eremieten (kluizenaars) streken er neer. Zij bouwden deze plek uit tot een klooster van formaat, de Achelse Kluis. In 1845 kochten de trappisten van Westmalle het klooster Achelse Kluis en vestigden er de cisterciënzer abdij Sint Benedictus.

Het klooster werd in 1945 en 1949 uitgebreid met een bibliotheek en een reffer. De rijksgrens loopt dwars door beide gebouwen. Daardoor overtraden de monniken onwetend de bepaling uit het Traktaat van Maastricht van 1843 waarin is bepaald dat in een strook van 10 meter uit de grens niet gebouwd mag worden. In Nederland staat daar geen sanctie op omdat voor een gebouw zo dicht op de grens nooit toestemming zal worden verleend. Het gebouw is dus illegaal en zal moeten worden afgebroken. In België kan wel een boete worden opgelegd en ook worden geëist het gebouw af te breken. De Trappisten mochten het gebouw laten staan, maar omdat niemand meer precies wist hoe de grens eigenlijk liep moest die opnieuw worden vastgesteld. De kadasterdiensten van beide landen hadden een half jaar nodig om e.e.a. te meten en op te tekenen. Waar de grens door de abdij heen

loopt zijn messing bouten in de muren aangebracht, zodat de trappisten tot op de centimeter nauwkeurig weten in welk land zij zich bevinden. Pas op 13 maart 1981 werd het proces verbaal ondertekend en was dit nieuwe stukje grens officieel vastgesteld. Daarbij werd ook grenspaal 178 een stukje verplaatst, waardoor het Belgische plaatsnaambord van Hamont-Achel op Nederlandse grond kwam te staan. Onder de grenspaal werd een koker in de grond gestopt met een papier waarop twee dichtregels "Ik blijf hier voor paal staan tussen twee landen; hopelijk versterkt dit onze banden". Overigens begaan de monniken nog steeds een overtreding als er begraven wordt: De paters wonen in België, maar het kerkhof ligt op Nederlandse grond.

Na deze geweldig verzorgde rust zijn we begonnen met het wandelen van route 11 van SP 5: **Achelse Kluis - Borkel**.

Vanuit de Achelse Kluis zijn we via de Kluizerbrug, welke aan de Belgische kant de Warmbeek en de Nederlandse kant de Tongelreep kruist, via **stapstenen** in de Tongelreep naar het Leenderbos gewandeld.

Tongelreep

In 1845 kochten de trappisten van Westmalle het klooster Achelse Kluis en vestigden er de cisterciënzer abdij Sint Benedictus. De trappisten lieten zich evenmin onbetuigd op het ontginningspad. In de jaren '80 van de 19e eeuw trokken zij een heel stuk van de Tongelreep recht en ontwaterden het beekdal. In de jaren '80 van de 20e eeuw deden zij een deel van het bouwland over aan Staatsbosbeheer, dat er een natuurontwikkelingsproject begon. Een fors deel van de noeste paterarbeid is weer ongedaan gemaakt. De drainage van het bouwland is beëindigd, sloten zijn gedempt. Er groeit weer vochtig broekbos. De Tongelreep slingert weer als vanouds en de stuw in de beek is door een vistrap vervangen. Enkele oude akkers wordt biologisch beheerd teneinde kwartels en patrijzen een kans te geven zich aan akkerkruiden tegoed te doen.

Onderweg kwamen we langs diverse vennen zoals Dorven, Hasselsvennen en de vennen in het Laagveld. Via de 3 Bruggen, waarvan een wederom de Tongelreep kruist, zijn we bij de tweede rustpost in het gehucht de Zeelberg, bij Valkenswaard, gearriveerd. We hebben inmiddels 17,5 kilometer gewandeld en worden hier weer gastvrij ontvangen door de familie Caeijers, op een meer dan luxe lunchlocatie.

De vrijwilligers van de verzorging hebben een geweldige lunch verzorgd wat door alle wandelaars zeer op prijs werd gesteld. Familie Caeijers bedankt voor de gastvrijheid en het beschikbaar stellen van de locatie.

Na de lunch hebben we een stuk van de originele route (lus door Valkenswaard) rechts laten liggen en zijn rechtstreeks via De Sil en de Hoeve naar de Venbergse Watermolen gewandeld.

Venbergse Watermolen

Het verleden van de molen begint al in de 9^e eeuw. In 1227 schenkt hertog Hendrik I van Brabant de molen aan het vrouwenconvent van Postel. Om een rendabele exploitatie van de molen te garanderen waren de boeren verplicht hier hun graan te laten malen. Watermolens langs de Dommel waren vaak zowel koren- als oliemolen en hebben daarom dan twee raderen. Bijzonder aan deze molen is dat beide raderen

in één gebouw zijn ondergebracht. Het is een zgn. “onderslagmolen”, wat betekent dat het water van onderaf tegen het rad duwt. Tot in de twintiger jaren van de vorige eeuw was de molen voorzien van eikenhouten assen en raderen. In de 70-er jaren is de molen gerestaureerd.

Na het passeren van de Venbergse Watermolen zijn we verder gegaan om via het natuurgebied de Malpie naar onze derde rustpost te wandelen.

Malpie

Het bijzondere natuurreservaat De Malpie ligt tussen Borkel en Valkenswaard en herbergt zo ongeveer alle elementen van het Kempenlandschap: niet

alleen natuur maar ook cultuur. Al wandelend kom je hier vele grote en kleine vennen tegen met bosgebied wat in heidevelden overgaat en andersom. Maar ook vondsten uit de steentijd zijn hier gedaan en getuigen van een rijke cultuurhistorie.

De naam Malpie is niet afkomstig van 'mal pays' uit het Frans wat slecht land betekent, want de naam Malpie bestaat al veel langer dan dat de Fransen (in de tijd van Napoleon) in ons land waren. Daarom is gekeken naar de oud-nederlandse betekenis van de woorden 'Maal Pee' (= gemeenschappelijk bezit), "Pee" (=zandrug, maar ook pad) en "mal" of "maal" (=grenspaal). Gecombineerd is het dus een plek waar paden op een zandrug naar een grenspaal leiden. Die plek kon wel eens de 'Blauwe Kei' zijn, een kei die een groot geheim met zich mee droeg. Alleen niemand weet die plek nog te vinden. De lage ligging van de Malpie in het vochtige stroomdal van de Dommel maakte het gebied minder geschikt voor ontginning, zodat er nu nog te genieten valt van veel natuur.

De Malpie staat bekend om kleine en grote vennen op de heide. De grote vennen binnen het Malpiegebied zijn het Molenven, het Wasven en het Grote Malpieven. Er is een stukje **knuppelbrug** en er is ook heide.

Voor de planten- en dierenwereld zijn deze vennen en de heide erg belangrijk. Ook de Dommel stroomt door het gebied. De vochtige graslanden, wilgenbroekbosjes en gagelstruwelen vormen de overgang naar de hogere dekzandgronden. Meeuwen broeden talrijk op de kleine eilandjes van pijpenstrootjespollen in de vennen. Als de waterstand stijgt sterft de pol van onderen af, maar groeit aan de bovenkant gewoon verder. Op sommige plaatsen zijn ook opgestoven zandduinen te zien.

De derde rust was bij café "de Woeste Hoeve", waar we op het terras genoten van de door de verzorging aangeboden consumptie. Hierna zijn we begonnen aan route 10 van SP 5: **Borkel - Luykgestel**.

We wandelen deze etappe door het Dommeldal, de Dommel volgend en zelfs kruisend via een heuse hangbrug, naar het Nederlands-Belgisch natuurgebied De Plateaux-Hageven. Hier wandelen we door bossen, heidevelden en voormalige vloeiveiden. We zijn inmiddels in België om via kronkelpaadjes weer in Nederland te arriveren bij onze laatste rustpost.

Dommel

De Dommel is een markante rivier die in België ontspringt, bij Borkel en Schaft Nederland binnenkomt en nabij het plaatsje Engelen (even voorbij 's-Hertogenbosch) in de rivier de Maas uitmondt. De Dommel wordt ook wel de "slagader" van het Brabants landschap genoemd. De zorg voor de waterbeheersing en de kwaliteit van het water werd in 1863 in handen gelegd

van het waterschap De Dommel. Bijna 60% van alle neerslag die in het stroomgebied rond de Dommel valt komt in de rivier terecht en wordt vervolgens afgevoerd richting de Maas. Dit is ongeveer 420.000.000 m³ water per jaar. Er is jaarlijks ook nog zo'n 90 miljoen kubieke meter afvalwater van bevolking en industrie dat via de Dommel wordt afgevoerd.

De waterkwaliteit van de Dommel is al flink verbeterd ten opzichte van de situatie in de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw. Het waterschap begon in de jaren 90 met het opnieuw inrichten van de afwatering van verschillende zijrivieren. Zo werden de bochten in de Keersop uitgegraven en vistrappen in de Beerze aangelegd. De

Dommel stroomt door het centrum van Eindhoven, over het terrein van de Technische Universiteit Eindhoven en vlak langs enkele scholen voor voortgezet onderwijs. In goede jaren kunnen enkele tientallen broedparen van het ijsvogeltje in het stroomgebied van de Boven Dommel worden waargenomen.

Bij deze wagenrust werden we getraakteerd op een stuk vlaai met de benodigde drank, waaronder zelfs alcoholvrij bier. Na deze stop zijn we begonnen met het laatste gedeelte van onze wandeling. Dit ging via bospassages en het typisch kempisch landschap langs de voormalige viskwekerij de Liskes naar ons eindpunt Luyksgestel. In Luyksgestel bij gemeenschapscentrum Den Eykholt eindigde deze wandeling van ruim 45 kilometer. Na het maken van een groepsfoto hebben we hier onder het genot van een drankje en het ontvangen van een originele oorkonde van onze voorzitter, nog even gezellig nagekaart over de geweldige wandeldag.

De door ons gewandelde routes van het Brabants Vennenpad door een aaneenschakeling van natuurgebieden en bezienswaardigheden in ons Brabant beveel ik eenieder aan.

Om te eindigen met de leus "wie wandelt wordt 100", onze oudste 80 jarige deelnemer is al een eind op weg, petje af.

Rest mij om de vrijwilligers van de organisatie en de verzorging te bedanken voor hun inzet, mede door hen werd het een geweldige dag en wandeling,

BEDANKT!

Uw verslaggever uit Irsel Henk.